

Lithuanian

NHS

Vėžio Prevencijos Programos

TIKRINIMAS DĖL GIMDOS KAKLELIO VĖŽIO

Faktai

Kas yra tikrinimas dėl gimdos kaklelio vėžio?

- Tikrinimas dėl gimdos kaklelio vėžio - tai ne tyrimas gimdos kaklelio vėžiui diagnozuoti. Tai procedūra, skirta apatinės gimdos dalies, t.y. gimdos kaklelio, būklei nustatyti.
- Daugumos moterų tyrimo rezultatai parodo, kad jos sveikos.
- Tačiau vienos iš 20 moterų tyrimas atskleidžia ląstelių pakitimus, kurie gali atsirasti dėl daugybės priežasčių.
- Didžioji šių pakitimų dalis nesukelia vėžio.

Kodėl turiu tikrintis dėl gimdos kaklelio vėžio?

Dažnai gimdos kaklelio vėžio galima išvengti. Pirmuosius vystymosi ženklus pastebėjus anksti, ligai galima užkirsti kelią dar prieš jai prasidedant.

Kasmet nuo gimdos kaklelio vėžio Anglijoje miršta apie 900 moterų. Dauguma tų, kurioms išsivysto ši liga, reguliariai nesitikrino dėl vėžio. Nesitikrinimas dėl vėžio – vienas svarbiausių rizikos veiksnių, lemiančių gimdos kaklelio vėžio išsivystymą.

„Cancer Research UK“ mokslininkų skaičiavimu, kasmet tikrinimas dėl vėžio išgelbės iki 4500 moterų gyvybes.

Ar visos moterys turi tikrintis?

Siūlome tikrintis visoms 25-64 metų moterims, tačiau turite padidėjusią riziką, jei:

- rūkote;
- anksti pradėjote lytinį gyvenimą;
- turėjote keletą lytinių partnerių arba partnerį, turėjusį keletą lytinių partnerių; arba
- vartojate imunitetą slopinančius vaistus (pavyzdžiui, po organų persodinimo operacijos).

Jei jau esate išgyvenusi menopauzę, jums vis tiek reikia išsitirti gimdos kaklelio būklę. Pasitarkite su savo gydytoju, jei:

- jums buvo atlikta histerektomija (gimdos pašalinimas);
- esate vyresnė nei 65 metų amžiaus;
- niekada neturėjote lytinių santykių su vyru arba moterimi; arba
- nežinote, ar jums vis dar reikia tikrintis.

NHS tikrinimo dėl gimdos kaklelio vėžio programa – kas tai?

Ši programa užtikrina, kad kvietimą tirtis gautų visos moterys nuo 25 iki 65 metų. Jūsų vardą sužinosime iš jūsų gydytojo. Todėl labai svarbu, kad gydytojas visada žinotų tikslų jūsų vardą ir adresą.

Po pirmojo gimdos kaklelio patikrinimo, būdama 25–49 metų amžiaus, kvietimą tikrintis gausite kas trejus metus. Vėliau, kai būsite 50–64 metų amžiaus, kviesime jus tikrintis kas penkerius metus.

Kas atliks tyrimą?

Tyrimą atliks gydytojas arba medicinos sesuo. Jei norėtumėte, kad tyrimą jums atliktų moteris arba kad tikrinimo metu kas nors būtų su jumis, pasakykite apie tai registruodamasi.

Ar reikės nusirengti?

Paprašysime nusirengti žemiau juosmens, tačiau, jei segėsite sijoną, jo nusišegti nereikės.

Kas vyksta tyrimo metu?

Gydytojas ar medicinos sesuo paprašys jūsų atsigulti ant kušetės. Tada jums į vaginą bus švelniai įvestas nedidelis instrumentas, vadinamas skétikliu, kad ją išplėstų.

Per gimdos kaklelį bus perbraukta į šepetėlį panašiu instrumentu – taip bus paimti ląstelių pavyzdžiai.

Tada ląstelės bus perkeltos į indelį su skysčiu ir nusiųstos į laboratoriją, kur jos bus perkeltos ant objektinio stiklelio ir iširtos per mikroskopą.

Tyrimas trunka tik keletą minučių.

Ar tikrinantis skaudės?

Galite jausti šiokią tokį nepatogumą ar skausmą – pabandykite atsipalaiduoti lėtai ir giliai kvėpuodama, nes jei būsite įsitempusi, skaudės labiau. Jei jums skauda, tuojau pat apie tai pasakykite gydytojui ar medicinos seseriai – jie gali padėti jums pasijusti patogiau.

Ką turečiau žinoti prieš atliekant šį tyrimą?

Tyrimo negalima atlikti menstruacijų metu, todėl ateikite tikrintis prieš joms prasidedant arba jau pasibaigus. Tinkamiausias laikas – ciklo vidurys.

Ar galiu turėti lytinių santykių prieš atliekant tyrimą?

Jei naudojate spermicidus (barjerinį kontracepcijos metodą) arba lubrikantą, jų reikėtų nenaudoti 24 valandas prieš tyrimą, nes šių priemonių sudėtyje esantys chemikalai gali turėti įtakos tyrimo rezultatui.

Kada sužinosiu tyrimo rezultatus?

Atlikus tyrimą, gydytojas arba medicinos sesuo informuos jus kaip, kur ir maždaug kada galėsite sužinoti rezultatus. Gaukite šią informaciją prieš išeidama iš gydymo įstaigos.

Ar tyrimas dėl gimdos kaklelio vėžio patikimas?

Anksti aptikus ir gydant pakitimus, apie 75 proc. atvejų galima išvengti vėžio išsivystymo, tačiau šis tyrimas, kaip ir kiti, nėra tobulas.

Jis ne visada padeda aptikti ankstyvuosius ląstelių pakitimus, galinčius sukelti vėžį.

Ant objektinio stiklelio gali nesimatyti pakitusių ląstelių, nes:

- kartais jos beveik nesiskiria nuo sveikų ląstelių;
- pakitusių ląstelių gali būti labai mažai; arba
- Objektinį stiklelį tiriantis laboratorijos darbuotojas pakitimų gali nepastebėti (taip kartais nutinka, nepaisant specialisto profesionalumo).

Maždaug vienas iš 20 tyrimų turi būti kartojamas, nes:

- jums gali būti išsivysčiusi infekcija, kurią būtina išgydyti prieš atliekant kitą tyrimą;
- gimdos kaklelio ląstelių ant objektinio stiklelio gali nesimatyti per kraują ar gleives;
- ant objektinio stiklelio galėjo matytis nepakankamas kiekis gimdos kaklelio ląstelių, kad būtų galima tiksliai įvertinti jų būklę;
- jūsų mėginėlis buvo netinkamai paruoštas; arba
- objektinis stiklelis galėjo būti sugadintas.

Jei jums pasireiškia neįprasti simptomai, pavyzdžiui, kraujavimas po lytinių santykių arba tarp mėnesinių, būtinai apsilankykite pas gydytoją.

Ką reiškia, jei esu kviečiama dar kartą apsilankyti?

Tik labai retais atvejais tai reiškia, jog sergate vėžiu. Gali būti, kad jūsų mėginėlio rezultatai nepakankamai tikslūs ir reikės atlikti dar vieną tyrimą. **Tai vadinama „nepatenkinamu rezultatu“.**

Kita vertus, jūsų tyrimo rezultatas gali parodyti nedidelius gimdos kaklelio ląstelių pakitimus. Jei nustatomi nenormalūs pakitimai, vadinami diskarioze, jūsų tyrimo rezultatas bus „nenormalus“. Tai nereiškia, jog sergate vėžiu. Tačiau kartais, atlikus tolesnį nenormalaus rezultato tyrimą, aptinkamas vėžys.

Daugiau informacijos apie tai, ką reiškia „nenormalus“ rezultatas, galite rasti mūsų [vėžio prevencijos programos](#) informaciniame lapelyje „Ką reiškia nenormalus rezultatas“.

Ar yra veiksmų, kurių būtų galima imtis dėl nenormalių pakitimų?

Taip. Gydytojas ar [medicinos sesuo](#) paaiškins, ką reikia daryti. Jie gali paprašyti jūsų atlikti daugiau gimdos kaklelio tyrimų, nes pakitusių ląstelių būklė gali pagerėti savaime.

Jūsų taip pat gali būti paprašyta nuvykti į ligoninę išsamesniam tyrimui, kuris vadinasi „[kolposkopija](#)“.

Daugiau informacijos apie [kolposkopiją](#) rasite mūsų [vėžio prevencijos programos](#) informaciniame lapelyje „Tyrimas [kolposkopu](#)“.

Gydymas, jei jis būtinas, yra nedidelė procedūra, dažniausiai atliekama ambulatoriškai. Tai reiškia, kad jums gydymo įstaigoje nereikės pasilikti per naktį.

Ar gali tikrinimas dėl vėžio apsaugoti nuo šios ligos?

Reguliarus tikrinimasis dėl vėžio yra geriausias būdas anksti aptikti gimdos kaklelio pakitimus. Anksti aptikus ir gydant šiuos pakitimus, apie 75 proc. atvejų vėžio galima išvengti.

Kas nutiks mano mėginėliui po tyrimo?

Laboratorija, kurioje buvo paimtas mėginėlis, saugos jį mažiausiai 10 metų. Vėliau jūsų naujausių tyrimų rezultatus bus galima palyginti su ankstesnių tyrimų rezultatais. Tai padės parinkti jums tinkamiausią gydymą. Galės būti peržiūrėti visi įrašai apie jūsų patikrinimus, taip pat mėginėliai, siekiant

suteikti jums kokybiškas paslaugas, o darbuotojams – daugiau informacijos. Tai reiškia, kad kitose sveikatos apsaugos institucijose dirbantiems žmonėms reikės susipažinti su įrašais apie jūsų sveikatą.

Jei peržiūros metu paaiškės, kad buvote gydoma kitaip nei reikėjo, mes su jumis susisieksime. Jei pageidausite, galėsite gauti informacijos apie jūsų sveikatos įrašų peržiūrą.

Norėdama sužinoti smulkiau apie kaupiamus įrašus, susisiekite su „NHS Direct“ telefonu 0845 4647.

Trumpai apie programą

Toliau aprašyti tikrinimosi dėl gimdos kaklelio vėžio privalumai ir trūkumai; jie padės apsispręsti, ar verta tikrintis.

- Tikrinimas dėl gimdos kaklelio vėžio sumažina riziką susirgti.
- Šio tikrinimo dėka gimdos kaklelio vėžiu Jungtinėje Karalystėje susergama retai.
- Palyginus su devintuoju dešimtmečiu, gimdos kaklelio vėžio atvejų sumažėjo perpus, nes dauguma moterų nuolat tikrinasi.
- Viename iš 20 atvejų ląstelių nepavyksta gerai įžiūrėti per mikroskopą ir tyrimą reikia pakartoti.
- Tyrimas gali atskleisti nedidelius ląstelių pakitimus, kurie būtų išnykę savaime ir moteris niekad nebūtų apie juos sužinojusi, jei nebūtų atėjusi tikrintis. Kol kas neįmanoma nustatyti, kokie nedideli ląstelių pakitimai gali sukelti vėžį, o kokie – ne. Dauguma moterų jaudinasi aptikus nedidelius pakitimus.
- Tikrinimo dėl gimdos kaklelio vėžio metu neįmanoma aptikti visų gimdos kaklelio pakitimų.
- Reguliarus tikrinimasis dėl gimdos kaklelio vėžio gali užkirsti kelią maždaug 75 proc. šios rūšies vėžio atvejų, tačiau jis negali to garantuoti kiekvienai moteriai.
- Kai kurioms moterims tyrimas būna nemalonus.
- Tyrimų duomenimis, tikrinimas dėl gimdos kaklelio vėžio Anglijoje kasmet išgelbės iki 4500 moterų gyvybes.

Leidėjai:

Sveikatos Apsaugos Skyrius, kartu su NHS Vėžio Prevencijos Programomis

Konsultantai ir Rėmėjai:

Cancer Research UK

Pirminės Sveikatos Priežiūros Mokslinio Tyrimo Grupė

Lithuanian

[back page]

Daugiau informacijos ir pagalbos

Jei turite klausimų apie paslaugą:

- teiraukitės savo gydytojo;
- kreipkitės į artimiausią sveikatos priežiūros įstaigą;
- apsilankykite mūsų tyrimų dėl vėžio interneto tinklalapyje:
www.cancerscreening.nhs.uk; arba
- skambinkite NHS Direct telefonu 0845 46 47 arba
apsilankykite tinklalapyje:www.nhsdirect.nhs.uk